

In Psalmum 100 [Sp.]

ΕΙΣ ΤΟΝ Ρ΄ ΨΑΛΜΟΝ.

55.629

α΄. Πάλιν ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, πνευματικῶς ἄδειν ὁ μακάριος Δαυῖδ ὁ προφήτης παρακελεύεται· πάλιν τὸ καλὸν ᾄσμα μελωδεῖν ἡμᾶς ὁμοφρόνως παρασκευάζει· πάλιν τὸ πνευματικὸν καὶ ἐπουράνιον μέλος προβαλλόμενος, πνευματικούς ἡμᾶς διὰ τῆς ὠδῆς ἀπεργάζεται. Πνεύματι γὰρ ἀγίῳ τὴν μελωδίαν ποιούμενος, καὶ ὡσπερ κιθάρα ἔμψυχος καὶ λογικὴ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀνακρουόμενος, πνευματικῶς καὶ ἡμᾶς ἄδειν κατὰ πάντα διδάσκει. Ἄδει δὲ, οὐ τέρψαι καὶ ἠδῦναι τὰ ὦτα προθέμενος, ἀλλ' εὐφραῖναι καὶ ὠφελῆσαι τὴν διάνοιαν βουλόμενος. Οὐδὲ γὰρ ἕως ἀκοῆς μόνον ἴστησι τὰ ἀδόμητα, ἀλλὰ καὶ ἕως ψυχῆς παραπέμπει τὰ λεγόμενα Ἄκοῃ μὲν γὰρ παραδίδωσι πρὸς παιδεύσιν καὶ γνῶσιν τῆς ἀληθείας, ψυχῇ δὲ ἐντίθησι πρὸς ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τῆς σωτηρίας. Ἄδει γὰρ τὸ ᾄσμα, οὐ ψιλοῖς ῥήμασι τὰς λέξεις προφερόμενος, ἀλλὰ ὠφελίμοις τῶν ἀδόντων τὸν βίον ἐπανορθούμενος. Οὐδὲ γὰρ βιωτικὸν ἢ κοσμικὸν τὸ ᾄσμα τοῦτο, ἀλλὰ θεϊκὸν καὶ πνευματικὸν, καὶ πάσης κοσμιότητος πεπληρωμένον. Τὰ μὲν γὰρ βιωτικὰ ᾄσματα, καὶ αἱ τοῦ κόσμου μελωδίαὶ ἀπηχοῦσαι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπατῶσαι τὴν διάνοιαν, μακρὰν ἀπάγουσι τῆς ὠφελείας, εἰς ἐπιθυμίας καθέλκουσαι τῆς ἀπωλείας.

Αἰσχυρῶν γὰρ ῥημάτων ἀνάπλεοι τυγχάνουσαι, καὶ ἀθέσμων ὀρέξεων ἔμπλεοι καθεστηκυῖαι, πρὸς τὴν τῶν ἀδομένων ἠδυπάθειαν, καὶ πρὸς τὴν ἔκλυσιν τῆς μελωδίας, ἐκθηλύνουσι τῆς ψυχῆς τὴν ἀνδρείαν, καὶ συνεκλύουσι τὴν τοῦ σώματος εὐγένειαν. Τὰ δὲ ἐπουράνια, καὶ ἐκ Πνεύματος ἁγίου ἔχοντα τὴν χορηγίαν, πρὸς τὴν τῶν ῥημάτων εὐταξίαν καὶ πρὸς τὴν τῶν νοημάτων εὐκοσμίαν εἰς τάξιν ἄγοντα τὴν διάνοιαν, κοσμίαν καὶ τὴν ψυχὴν ἀπεργάζεται. Συγκινουμένη γὰρ ἡ ψυχὴ τοῖς λαλουμένοις, καὶ συνεπινεύουσα τοῖς νοουμένοις, ἐκεῖ φέρει τὴν ἔξιν, ἔνθα καὶ ἡ λέξις ἐφέλκεται τὸ κινητικὸν ὄργανον τῆς τοῦ πνεύματος μελωδίας. Τοσαύτης οὖν οὔσης τῆς ἐν τῷ ᾄσματι δυνάμεως, καὶ τηλικαύτης ὑπαρχούσης τῆς ἐν τῇ μελωδίᾳ ἐνεργείας, φέρε δὴ θεασώμεθα, τί περιέχει καὶ τὸ σήμερον ἡμῖν ὑπαναγνωσθὲν μελωδία τῆς προφητείας. Τί οὖν φησιν; Ἔλεον καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, Κύριε, Πάνυ ὠφέλιμον, ἀγαπητοὶ, καὶ σωτήριον τὸ ᾄσμα τοῦτο, ἐξ ἐλέους καὶ κρίσεως τὴν ἀρχὴν ποιούμενον. Τὸ μὲν γὰρ ἐπιδείκνυσι τὴν ἀφθονίαν τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας 55.630 θρωπίας, τὸ δὲ τὴν μεγάλην αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς γεγενημένην εὐεργεσίαν. Σημαίνει μὲν γὰρ τὸ ἔλεος τὴν ἐκ χάριτος εἰς ἀνθρώπους γεγενημένην εὐδοκίαν· Δόξα γὰρ ἐν ὑψίστοις Θεῶ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία· ἡ δὲ κρίσις τὴν ἄνωθεν προωρισμένην σωτηρίαν· Οὓς γὰρ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· οὓς δὲ ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν. Ἐκρινε γὰρ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἐλέει καὶ φιλανθρωπία σῶσαι τοὺς ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας ἀπολλυμένους. Τοῦτο οὖν κατανοήσας ὁ προφήτης κηρύττει, διδάσκων ἡμᾶς διὰ τοῦ ᾄσματος ἀδιάλειπτον ποιῆσθαι τὴν εὐχαριστίαν, λέγων· Ἔλεον καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, Κύριε.

Σημαίνει δὲ καὶ ἕτερον, καὶ κατὰ διάνοιαν προφητεύων, καὶ Πνεύματι ἁγίῳ τὰ μέλλοντα ὡς παρόντα ἐκδηγούμενος. Θεωρῶν γὰρ τὴν δικαίαν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐπὶ τὸν ἄπιστον λαὸν τῶν Ἰουδαίων γεγενημένην, τὸν μὴ δεξάμενον τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν κηρυττόμενον, δικαίως μὲν δι' ἀπιστίαν τιμωρούμενον, δικαίως δὲ καὶ ἐκ τῆς νόμου ἐπαγγελίας ἀποστερούμενον· ὁρῶν δὲ καὶ τὸν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐν ἐλέει σωζόμενον, διὰ τὸ εὐπειθὲς τῆς περὶ τὸν Δεσπότην ὑπακοῆς τε καὶ πίστεως, προαναφώνη, ἠδεῖα φωνῇ καὶ γλυκεῖα τὴν ἀγαθότητα τοῦ

Δεσπότου τοῖς πᾶσι παρατιθέμενος· ἴν' ἕκαστος ἐπὶ γλώσσης φέρων τὸ ἄσμα, καὶ ἠδυφώνως ἀναφθεγγόμενος τὴν ἐν τῷ ἄσματι μελωδίαν, ἀειμνημόνευτον ἔχη τῆς Δεσποτικῆς εὐεργεσίας τὴν χάριν. Ἔλεον, φησὶ, καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, Κύριε. Καλὸν οὖν καὶ ἡμᾶς ἄδειν ἀδιαλείπτως τὸ ἄσμα τοῦτο, ἴν' ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εὐχάριστοι γενώμεθα περὶ τὸν εὐεργέτην Θεὸν, καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διορθώμεθα, ἔλεει καὶ κρίσει τὰ πάντα διαπραττόμενοι. Ποιεῖτε γὰρ, φησὶν, ἔλεον καὶ κρίσιν ἐν μέσῳ τῆς γῆς· Διότι ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν, λέγει Κύριος. Ἀλλὰ καὶ, Ἔλεον, φησὶ, ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ κρίμα δίκαιον κατ' εὐθύνετε, ὅτι ἐν τούτοις τὸ θέλημά μου, λέγει Κύριος.

Ἐὰν γὰρ οὕτω πορευώμεθα, καὶ ἐν τούτοις ἀνα στρεφώμεθα, λέξομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ παρρησίας ἄδοντες, Ἔλεον καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, Κύριε. Καὶ ἵνα μάθης, ἀγαπητὲ, ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, κατανόησον τὴν τῶν γεγραμμένων ἀκολουθίαν, καὶ εὐρῆσεις τὴν τῶν εἰρημένων ἀλήθειαν. Ἐπιφέρει γὰρ λέγων· Ψαλῷ, καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ· πότε ἤξεις πρὸς με; Ὁρᾶς ὡς διορθωσάμενος τὸν ἑαυτοῦ βίον, καὶ πο 55.631 ρευθεὶς πάσῃ ὁδῷ δικαιοσύνης, μηδένα δὲ μῶμον ἢ σπῖλον θέμενος ταῖς ἑαυτοῦ ὁδοῖς, συνιείς τε πᾶσαν εὐθύτητα καὶ κρίσιν, καὶ τὴν ἐν ἔργοις μαρτυρομένην ἔννομον πολιτείαν, ἄδει ἐν τῷ ἄσματι ἰλαρῶ τῷ προσώπῳ τὰς πράξεις ἐκδιηγούμενος;

β'. Ἐψαλε δὲ ἐν συνέσει, ἀκαταγνώστῳ καρδίᾳ τὰ ἔργα κατ' ἀριθμούμενος. Ἐτοιμάσας δὲ, κατὰ τὸ γεγραμμένον, τὰς ὁδοὺς Κυρίου, καὶ εὐθείας ποιήσας τὰς τρίβους τοῦ Θεοῦ, ἐξεδέχετο δὴ τὴν Δεσποτικὴν παρουσίαν προσκαλούμενος καὶ λέγων, Πότε ἤξεις πρὸς με; μονονουχὶ τοιαῦτα ἀποκρινόμενος ἔλεγεν. Ἐτοιμάσά μου τὸ δοχεῖον τῆς διανοίας, ἐξωμάλισά μου τὰ σκληρὰ τῆς καρδίας, πᾶν σκῶλον ἀπὲρ ῥίψα, μὴ ἔασας ἐμπόδιόν τι τῆς σῆς παρουσίας. Εὐθείαν ἐποίησα τὴν ὁδὸν τῆς ψυχῆς μου, ἀπέσμηξα τὰ αἰσθητήρια τῆς καρδίας μου, καθαρὸς ἀπειργασάμην τοὺς ἐν ἐμοὶ λογισμούς.

Ἐτοιμὸς εἰμι πρὸς ὑποδοχὴν τῆς σῆς παρουσίας. Πότε ἤξεις πρὸς με; Ἐπίβαινε ἀκωλύτως, Δέσποτά μου, οὐχ εὐρήσεις ἐν ἐμοὶ ὁδὸν κακίας. Διεπορευόμεν γὰρ ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. Καὶ ἵνα γνῶς, ὡς ἔτοιμος ἦν πᾶσαν δικαιοσύνην κατεργαζόμενος, ἄκουε αὐτοῦ τὰ ἔργα μετὰ ἡδείας τῆς φωνῆς ἐξαγγέλλοντος· Διεπορευόμεν, φησὶν, ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. Οὐ προετιθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον· ποιῶντας παραβάσεις ἐμίσησα. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδίᾳ σκαμβή· ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον. Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον. Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ.

Βλέπεις, ἀγαπητὲ, πόσων καὶ πηλίκων ἐργάτης ἐτύγχανεν ὁ μακάριος, καὶ πῶς μετὰ πολλῆς τῆς παρρησίας καὶ πεποιθήσεως διεξήει τῶν πράξεων τὰ κατορθώματα; Ἄρ' οὖν ἐρμηνεύσω τὰ εἰρημένα, ἢ καταλείψω ὑμῖν ἐκ τῶν λέξεων γινώσκειν τὴν δύναμιν τῶν γεγραμμένων; Τί γὰρ φανερώτερον τῶν εἰρημένων; τί δὲ οὕτως ἀυθερμήνευτον τῶν νῦν καταλελεγμένων; Ἄλλ' ἵνα καὶ κατὰ μέρος ἐξετάσωμεν αὐτάς, ὡς ἔχει, τὰς λέξεις παρατιθέμενοι, φέρε δὴ πάλιν αὐτὰ ἐπαναλαμβάνοντες, μνημονεύσωμεν, καὶ ἴδωμεν πόσῃ ὠφέλειαν παρέχουσι συνεχῶς μνημονεύόμενα. Διεπορευόμεν, φησὶν, ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου.

Πρῶτον, μέγα καὶ καλὸν κατ' ὀρθωμα ἢ ἀκακία, οὐχ ἕως δὲ τούτου μόνου ἵσταμένη τοῦ κεκτημένου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοὺς πλησίον παραπεμπομένη· καθὼς φησὶν ἡ Σοφία· Τέκνον, ἐὰν ἀγαθὸς ἦς, σεαυτῷ σοφὸς ἔσῃ καὶ τοῖς πλησίον σου· ἐὰν δὲ

κακὸς ἀποβῆς, μόνος ἀντλήσεις τὰ κακά. Καλὴ οὖν ἡ ἀκακία, Δεσποτική ἢ μίμησις, θεϊκὴ ἢ ὁμοίωσις. Ἄκακος γὰρ καὶ ὄσιος ὁ Κύριος. Αὕτη ἡ ἀκακία, ψυχῆς ἐστὶ φυλακτήριον, διανοίας καθάρσιον, ἡθῶν καταστολή, λογισμῶν ἡσυχία, προσώπου ἡμερότης, πραότης ὀφθαλμῶν, φιλίας καθηγεμῶν, μήτηρ ἀγάπης, πίστεως ὁμοδίατος, τελείωσις δικαιοσύνης· καὶ ἀπαξιαπλῶς ρίζα πάσης ἀρετῆς, καὶ θεμέλιος τῆς ὅλης ἀγαθότητος ὑπάρχει ἡ ἀκακία. Οὐκ οἶδεν ἔχθρας τὴν ὑπόστασιν, οὐκ ἐπίσταται ὀργῆς τὴν ἀγριότητα, οὐ γινώσκει κακίας τὴν ἐνέργειαν· ἀλλ' ἔστιν ὡσπερ βασίλισσα ὑπὸ πασῶν τῶν ἀρετῶν δορυφορούμενη. Καλὴ οὖν ἡ ἀκακία, τοσοῦτων ἀγαθῶν αἰτία τυγχάνουσα. Ἐκ ταύτης κατάρχεται λέγων· Δι ἐπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου. Καὶ οὐχ ἀπλῶς εἶπεν, Ἐν ἀκακίᾳ, ἀλλ', Ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου, ἀντὶ τοῦ, οὐχ ἕτερα μὲν εἶχον ἐπὶ στόματος, ἕτερα δὲ ἐν καρδίᾳ· οὐδὲ τῷ μὲν στόματι ἐλάλουν εἰρηνικὰ, τῇ δὲ καρδίᾳ διελογίζομην κακά· ἀλλ' οἷος ἤμην τῷ στόματι, τοιοῦτος καὶ τῇ καρδίᾳ διαλογιζόμενος. Διεπορευόμην οὖν ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου.

Ἐνταῦθα οἶκον, ἀγαπητοὶ, οὐ τὸν χειροποίητον τοῦτον, ἐκ λίθων καὶ ξύλων συγκείμενον, οὐδὲ τὸν ἐξ ἀμόρφου ὕλης σκευαζόμενον, ἀλλὰ τὸν λογικὸν τῆς ψυχῆς ναὸν, τὸν πρὸς τὴν ἔνδοθεν ἀόρατον εἰκόνα τὴν ἔξωθεν ἀποτυποῦμενον, τὸν ὑπὸ τῆς νοεῶς καὶ λογικῆς φύσεως μορφοῦμενον, τὸν ὑπὸ τοῦ θείου ἐμφυσηματος ζωοποιούμενον, τὸν φέροντα τὴν ψυχὴν καὶ ὑπὸ τῆς ψυχῆς φερόμενον, τὸν δεκτικὸν χαρισμάτων τῆς ἀκινήτου δυνάμεως. Ἐν 55.632 μέσῳ τούτου ἐπορευόμην. Μέσον δὲ καλεῖ τὸ ἡγεμονικὸν τῆς καρδίας, ἐπειδὴ μέσον κεῖται τοῦ ὅλου σώματος τοῦ ἀνθρωπείου. Κακαὶ ὁδοὶ ὑπάρχουσιν οἱ διαλογισμοὶ καὶ αἱ ἐνθυμήσεις, ὡς καὶ ὁ Σωτὴρ φησιν· Ἐκ καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί. Ἐν ταύτῃ γὰρ καὶ πᾶσα ἡ κίνησις τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης. Ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· Θόρυβος ἐὰν γένηται, ἡ καρδία κινεῖται· τάραχος ἐὰν συμβῆ, ἡ καρδία θορυβεῖται· ἐχθρῶ ἐπανάστασις ἐὰν τύχη, ἡ καρδία ταρασσεται· φόβος ἐὰν γένηται, ἡ καρδία παλμοῖς ἔνδοθεν τινασσομένη συντινάσσει καὶ τὸ παρακείμενον μέλος τοῦ σώματος, καὶ ἀπολείπεται, καὶ πάλιν ἐπισπασμένη, οὐ συγχωρεῖ ἡσυχάζειν, ἀλλὰ συχνότερον κινουμένη μεῖζονα τὸν ἀγῶνα παρέχει, καὶ ὅλον ταρασσει τὸ σῶμα, ἀλλοιοῖ καὶ τὸ χρῶμα, μεταβάλλει καὶ τὸ σχῆμα, μεταποιεῖ τε τὴν ἔξιν, πελιδνὸν καὶ τὸ πρόσωπον ἀπεργάζεται, ἴστησι τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἐνέργειαν, ὑπότρομα ποιεῖ τὰ χεῖλη, τῶν γονάτων παραλύει τὴν εὐτονίαν, καὶ τὴν τὰ πάντα κινουσαν γλώσσαν συνδήσασα, ψελλὴν ἀποδείκνυσσι, καὶ ὅλον, ὡς ἐστὶν εἰπεῖν, ἄγριον καὶ νεκροειδῆ ἀποτελεῖ τὸν ἀνθρωπον· καὶ πολέμου συμβάντος, σπεύδει μὲν ἐπεὶ γουσα πρὸς τὴν μάχην, ἀγωνιᾷ δὲ μὴ ἡρεμοῦσα, ἕως ἂν καταγωνίσῃται τὴν πάλιν.

Ταύτης δὲ παυσαμένης, καὶ νίκης γενομένης, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ῥοπὴν μεταβληθεῖσα, στρέφεται εἰς εὐφροσύνην, ἡσυχίαν ἀσπάζεται καὶ χαίρειν ποιεῖ τὸν ἄρτι τεταραγμένον, καὶ πάλιν εἰς τὴν πρώτην ἐπανακαλεῖται κατάστασιν, ἐνὶ ἐκάστῳ μέλε ἀποδιδούσα τὴν χρῆσιν· πάλιν χαροποιεῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καταστέλλει τὰ χεῖλη, ὑγιὲς ἀποτελεῖ τὸ τῆς γλώσσης ὄργανον, ἡμεροῖ τὴν ὄψιν, καὶ ὡσπερ τις καλὸς ἡνίοχος ἐπαναστρέφουσα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν φέρε τὸν ἀνθρωπον.

γ'. Ἄλλ' οὐ τοιοῦτος ὁ δίκαιος, οὐδὲ τάραχον ἢ φόβον δεχόμενος ἐν τῇ καρδίᾳ. Κἂν γὰρ ἐχθρῶν συμβῆ ἐπανάστασις, λέγει θαρρῶν· Ἐὰν παρατάξῃται ἐπ' ἐμὲ παρ' ἐμβολῆς, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου· ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν τούτῳ ἐγὼ ἐλπίζω. Διὰ τοῦτό φησι Διεπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου· τουτέστι, Διεσκοπῶν, ἡρεύνων τὰ κατὰ ἑμαυτὸν, ἵνα μή τις ρίζα πικρίας ἀναφύουσα ἐνοχλῇ καὶ μιαινῇ τὸ αἰσθητήριον τῆς καρδίας μου· ἀλλ' ἵνα ἡ

ἀκακία ἐν ἐμοὶ σωζομένη πάντων γένηται μοι πρόξενος· τῶν ἀρετῶν· ὅθεν Οὐ προετιθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον.

Οὐ γὰρ εἶχον σκοπὸν τοῦ ἁμαρτὰ νειν, οὐδὲ προέκειτό μοι παρανομεῖν, ἀλλότρια τῆς σωτηρίας κατεργαζομένω· ἀλλ' ἦν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου φόβος Θεοῦ, τήρησις ἐντολῶν, ἔργα δικαιοσύνης, πᾶσα κατὰ νόμον πολιτεία. Οὐ προετιθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον. Ὅσοις γὰρ σκοπὸς τοῦ ἁμαρτάνειν, τούτοις πρόκειται καὶ τὸ παρανομεῖν, καὶ ἔχουσιν ὡσπερ προηγουμένην τὴν ἁμαρτίαν, πρότερον ὀριζόμενον κατὰ καρδίαν, ἔπειτα καὶ ὅλον εἰς αὐτὴν ἀνατείναντες τὸ ὄμμα τῆς διανοίας, οὕτω τρέχουσιν εἰς τὴν παρανομίαν. Ἐγὼ δὲ τούτων ἀλλότριος ἤμην. Οὐ γὰρ ἦν πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ἀλλ' ὅλος μοι ὁ σκοπὸς ἦν, τὸ κατὰ νόμον πολιτεύεσθαι. Ἀλλὰ καὶ Ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα. Οὐ μόνον αὐτὸς ἐγὼ οὐδὲ παρὰ τὸν τοῦ Θεοῦ νόμον πράττειν ἠβουλόμην, ἀλλὰ καὶ τοὺς παραβαίνοντάς τι τῶν ἐντολῶν ἐμίσησα. Ποιοῦντας γὰρ παραβάσεις ἐμίσησα.

Ἐνταῦθα δὲ διττῶς νοητέον τὸ, Ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα. Οἱ μὲν γὰρ εἰσι παραβαίνοντες τὰς τοῦ Θεοῦ ἐντολάς, καὶ τὰ δικαιώματα. καὶ τὰ κρίματα· καὶ εἰσὶν οὗτοι παραβάται νόμου. Ἄλλοι πάλιν παραβαίνουσιν αὐτὴν τὴν σωτήριον τοῦ Δεσπότου ὁμολογίαν, καὶ εἰσὶ παραβάται Θεοῦ. Πολλὴ δὲ διαφορὰ μεταξὺ τῆς τῶν ἀμφοτέρων παραβάσεως. Οἱ μὲν γὰρ ἔτι ἐλπίδα ἔχουσι σωτηρίας, τὴν ῥίζαν τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως κεκτημένοι οἱ δὲ πάντῃ τῆς σωτηρίας ἐκπεπτώκασι, αὐτὸν τὸν αἴτιον τῆς σωτηρίας ἀρνησάμενοι. Ἐγὼ οὖν, φησὶ πάντας τοὺς ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα. Ἀρχὴ γὰρ ἁμαρτίας, ἀφίστασθαι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς φησιν ὁ σοφώτατος. Ἡμεῖς δὲ οὐ μόνον οὐ μισοῦμεν τοὺς παραβάτας, ἀλλὰ καὶ ὡς φίλους ἀσπαζόμεθα, δέον τοῖς τοιοῦτοις μηδὲ τὸ χαίρειν λέγειν· Οὐκ ἔστι γὰρ εἰρήνη τοῖς ἀσεβέσι, λέγει Κύριος· καὶ μετ' αὐτῶν ἐσθίομεν καὶ πίνομεν, ὧν καὶ τὴν ἀπάντησιν ἀποφεύγειν ὀφείλομεν. 55.633 καὶ μηδὲ ἀνθρώπους ἠγεῖσθαι τοῖς δαίμοσιν ἑαυτοὺς παραδεδωκότας, καὶ ἀψύχοις λίθοις, καὶ ξύλοις τὴν ἑαυτῶν ζωὴν ἀνατεθεικότας. Ἡ οὐ διδάσκει ἡμᾶς ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς προφήτης λέγων· Οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, Κύριε, ἐμίσησα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκό μῃν· Τέλειον μῖσος ἐμίσησα αὐτούς, εἰς ἐχθρούς ἐγένοντό μοι; Μιμησώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς τὸν προφήτην, καὶ μισήσωμεν τοὺς ποιοῦντας τὰς παραβάσεις, ἵνα μὴ διὰ τῆς ἀδιαφόρου ἡμῶν κοινωνίας πρὸς αὐτούς συνεργοὶ τῆς παραβάσεως αὐτῶν εὐρεθῶμεν. Κατὰ πάντα γὰρ μισητέον τὴν πρὸς αὐτούς κοινωνίαν, ὅτι τὸ φῶς ἀποστραφέντες ἐν τῷ σκότει πορεύονται (Τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;), καὶ ὅτι τοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα ἀρνησάμενοι, τὸ τοῦ Βελιάρ ὄνομα ἑαυτοῖς περιτιθέασιν (Τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελιάρ;), καὶ ὅτι ἀποφυγόντες τὴν ἐνταῦθα εἴσοδον, ναοῖς εἰδώλων περιμεμήνασι, τὴν ἑαυτῶν ζωὴν τοῖς μιάσμασι συμμιάναντες· Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; Ποιοῦντας οὖν παραβάσεις ἐμίσησα. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή· ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

Πάλιν ἐνταῦθα, ἀγαπητέ, πρόσεχε τὴν δύναμιν τῶν εἰρημένων. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή. Οὐδὲν ἦν ἐν ἐμοὶ σκολιόν, οὐδὲ στραγγαλιῶδες, ἀλλὰ κἂν μυρία ἢ τὰ θλίβοντα, κἂν πονηρὰ τὰ συμβαίνοντα, κἂν ἐναντία τὰ ἀντιπίπτοντα, Ἐμοὶ οὐκ ἐκολλήθη καρδία σκαμβή, οὐ διαλογισμὸς πονηρὸς, οὐκ ἐνθύμησις ἀλλοτρία. Οὐχ ὅτι θλίβομαι, οὐχ ὅτι στενοχωροῦμαι, οὐκ ἐπειδὴ ὀρῶ ἁμαρτωλοὺς εὐθηνόοντας, καὶ ἀσεβεῖς πλουτοῦντας, καὶ πάντας τοὺς παρανόμους κατευθυνομένους, ἐγὼ διαστρέφομαι τῇ καρδίᾳ πονηρὰ λογιζόμενος, καὶ λέγων· Ἴνα τί ἀσεβεῖς ζῶσι, καὶ κραταιοῦνται ἐν τῷ πλούτῳ; Ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχὴν, οἱ οἴκοι αὐτῶν εὐθηνόουσιν· Οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς. Οὐκ ἐλογισάμην περὶ τούτων οὐδα μού, ἀλλὰ κἂν ἐκεῖνοι εὐθηνόουσιν, ἐγὼ δὲ θλίβομαι, οἶδα ὅτι Ἡ θλίψις

ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἢ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἢ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἢ δὲ ἐλπίς οὐ κατ' αἰσχύνει. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή. Οὕτω λογιζόμενος ὀρθῶς, καὶ κατ' εὐθὺ πορευόμενος, τοῦ Πονηροῦ ἀναβαίνοντος ἐπὶ τὴν καρδίαν μου, καί μου τόπον αὐτῷ μὴ διδόντος, ἐν τῷ μὴ ἔχειν χώραν κατ' ἐμοῦ, οὐκ ἐγίνωσκον πότε παρεγένετο, ἐμοῦ μὴ παραδεχομένου αὐτόν· οὕτως οὐδὲ ἐγίνωσκον, ὅτε ἐξέκλινεν. Ἡ πονηρία γὰρ ὡς σκιά παρατρέχουσα ὑπεχώρει, μηδεμίαν ἐν ἐμοὶ κατεργαζομένη βλάβην. δ'. Καὶ ἡμεῖς οὖν παιδευόμεθα, ἐάν ποτε συμβῆ τινι ἡμῶν χαλεπὸν ἢ περιστατικὸν πρᾶγμα, καὶ ἐπανέλθῃ λογισμὸς τοῦ Πονηροῦ, μὴ κυριεύσῃ ἡμῶν τοῦ ἡγεμονικοῦ, ἀλλὰ παρέλθῃ ἀβλαβῆ τηρήσας ἡμῶν τὴν καρδίαν, ὥστε λέγειν καὶ ἡμᾶς· Ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίδωκον. Μάθωμεν καλὸν μάθημα, ἀγαπητοί, μὴ μόνον μὴ καταλαλεῖν, ἀλλὰ μηδὲ ἀκούειν καταλαλιᾶς. Δεινὸν γὰρ κακὸν ἢ καταλαλιᾶ, ἀκατάστατον δαιμόνιον, μηδέποτε εἰρηνικὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπεργαζόμενον. Τί γὰρ οὐκ ἔστι κακὸν ἀπὸ καταλαλιᾶς; Ἐξ αὐτῆς ἔχθραι ἀναφύονται, ἔρεις δι' αὐτῆς συνίστανται, διχοστασίαι ἀπ' αὐτῆς τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσιν, ὑπόνοιαι πονηραὶ ἐκεῖθεν γενόμεναι τῶν μυρίων κακῶν τὰς αἰτίας παρέχουσι· μῖσος ὡσπερ ἀπὸ πηγῆς ἐξ αὐτῆς βρῦει· καὶ ὅσα ἂν τις λογιζόμενος εὐρήσει κακὰ, ταῦτα πάντα ἐκ τῆς καταλαλιᾶς εὖρη προχεόμενα, πάντας εἰς κακίαν ἐλκύουσα. Οἶδεν ἢ καταλαλιᾶ, θυμῷ πληρώσασα τὸν ἄνθρωπον, καὶ φόνον ἐξ αὐτῆς μεταλαμβάνοντα, φονικὸν αὐτὸν κατὰ τοῦ πλησίον ἐργάζεσθαι. Οἶδε καὶ τὴν ψυχὴν ἀγριάνασαν ἀποστῆσαι τῆς ἀδελφικῆς κοινωνίας, καὶ ἐχθρὸν τὸν πρὸ ὀλίγου φίλον ἄνευ αἰτίας ἀποδείξει. Αὕτη καὶ Μαρίας 55.634 τῆς ἀδελφῆς Μωϋσέως ἀψαμένη, λεπρώσαν ἀφ' ἑαυτῆς παρευθὺ ἀπέδειξεν, ὀργὴν δὲ κατ' αὐτῆς καὶ θυμὸν ἐπ' ἡγάγε παρα τοῦ Δεσπότου.

Αὕτη καὶ ὅλους οἴκους ἀνατρέπει καὶ πόλεις εἰρηνευούσας εἰς πόλεμον ἐξεγείρει. Αὕτη καὶ τῆς καλῆς εἰρήνης τὰ δεσμὰ διαλύει, καὶ τῆς μεγάλης ἀγάπης τὸν σύνδεσμον διαρρήσσει. Αὕτη καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἀφιστῶσα παρανομεῖν ἐκδιδάσκει, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλίας ἀποσπῶσα, μακρὰν τῆς ἀληθείας ἀπάγει. Αὕτη παρὰ τὴν πρώτην καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ αἰτία γεγένηται, καὶ τῆς ἐν τῷ παραδείσῳ διαίτης, καὶ τῆς ἐπουρανίου τρυφῆς ἀπ' ἐστέρησεν. Εἰσελθοῦσα γὰρ εἰς τὸ στόμα τοῦ ὄφραως καὶ ψεῦδος ἐργασαμένη κατὰ τῆς ἀψευδοῦς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος, καὶ εἰποῦσα, Τί ὅτι εἶπεν ὁ Θεός, Οὐ μὴ φάγησθε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ; παράβασιν ἡγάγε τῆς ἐντολῆς, ἀπὸ τῆς ἀληθείας διαστρέψασα τὸν ὑπήκοον· καὶ τὸν συνόμιλον ὄντα τῷ Δεσπότῃ πρὸς ἑαυτὴν ἐπισπασαμένη, ἄρτι ἐχθρὸν διὰ τῆς ἀπάτης κατέστησε, καὶ ἀλλότριον εἰς ἅπαξ τῶν ἀγαθῶν ἀπέδειξε. Φεισώμεθα τοίνυν τῆς καταλαλιᾶς, μακρὰν αὐτῆς γινόμενοι, ἵνα μὴ μάτην ἔχθραν πρὸς τὸν ἑαυτῶν Δεσπότην κτησώμεθα.

Παυσώμεθα τῆς καταλαλιᾶς, ἵνα μὴ ἄδικοι κριταὶ τῆς ἀληθείας γινώμεθα, καὶ κατὰ τοῦ νόμου ὡς ψευδεῖς μάρτυρες εὐρεθώμεν. Ὁ γὰρ καταλαλῶν, φησὶν, ἀδελφοῦ, ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον. Εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκέτι ποιητὴς νόμου εἶ, ἀλλὰ κριτῆς. Εἷς δὲ ἐστὶν ὁ κριτῆς καὶ νομοθέτης, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι. Βλέπεις, ἀγαπητέ, πόσον ἔχει βᾶρος ἡ καταλαλιᾶ; Παυσώμεθα ταύτης, ἵνα μὴ κρίσιν αὐτοῖς ἐπαγάγωμεν. Ἀποδιώξωμεν ἀφ' ἡμῶν καὶ τοὺς καταλαλεῖν βουλομένους, ἵνα μὴ ἀλλοτρίοις κακοῖς συντιθέμενοι, ἑαυτοῖς ἀπώλειαν προξενήσωμεν· καὶ μὴ ἡδέως ἀκούωμεν τῶν καταλαλούντων, ἵνα μὴ διαβολικῶν ἐνθυμημάτων πληρωθώμεν. Καὶ γὰρ αὕτη ἡ καταλαλιᾶ διαβολικὴ ὀνομάζεται, φησὶν ἐκ τῆς τοῦ γεγεννηκότος δεξαμένη τὴν προσηγορίαν, ὅταν τῇ καταλαλιᾷ σχολάζων δουλεύῃ τῷ διαβόλῳ, τὰ τῆς διαβολῆς ἔργα διαπραττόμενος. Ὁ δὲ τὸν τοιοῦτον μὴ προσιέμενος, ἑαυτὸν μὲν ἐλευθεροῖ τῆς διακένου ταύτης

ἀμαρτίας, τὸν δὲ ἀμαρτάνοντα ἀνατρέπει μὴ ἄδικον ἐπιφέρειν κατὰ τοῦ πλησίον κατηγορίαν· ἐλεύθερον δὲ καὶ τὸν καταλαλούμενον τῆς κατηγορίας ἀπεργάζεται· εἰρήνης δὲ βραβευτῆς καὶ φιλίας καθηγητῆς γίνεται, τὴν τοῦ καταλάλου προαίρεσιν μυσαττόμενος. Μάθωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἔργον μυσαττόμενοι λέγειν· Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον.

Ἴνα δὲ μάθης, ἀγαπητὲ, πῶς ἡ καταλαλιὰ οὐδεμιᾶς ἀληθείας ἐστὶν ἐργάτις, πρόσχες καὶ αὐτῇ τῇ τοῦ ὄνομα τος προσηγορίᾳ, καὶ τῷ ἐπακολουθοῦντι ῥητῷ τὴν διὰ κρίσιν ποιούμενος. Ἡ μὲν γὰρ καταλαλιὰ κατηγορίας ἐστὶ διδάσκαλος· τὸ δὲ, Λάθρα, τὸ ψευδὲς τοῦ πράγματος καὶ ἀπαρβήσιαστον ἐπιδείκνυται. Εἰ γὰρ ἀληθές, καλὸν τὸ εἰς πρόσωπον ἐλέγχειν, καὶ μετὰ παρβήσιας εἰρηνο ποιεῖν· εἰ δὲ λάθρα, φέρεις τὴν κατηγορίαν ψευδῆ, κακὴν ὑπόνοιαν κατὰ τοῦ πλησίον ἐργαζόμενος, μηδὲ ἐλέγξει τὰ ὑπὸ σοῦ προφερόμενα δυνάμενος. Καλὸν οὖν ὡς ψεύστην καὶ λωποδύτην τὸν κατάλαλον ἀποδιώκειν, ἵνα μὴ τὴν εἰρηνεύουσαν ψυχὴν ταρασσόντες, πολεμικὴν αὐτὴν πρὸς τὸν πλησίον διὰ τῆς καταλαλιᾶς ἐργαζώμεθα. Τὸν καταλαλοῦντα οὖν λάθρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦ τον ἐξεδίωκον. Ὑπερηφάνω ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον. Ὅτι δὲ ὑπερηφανία μι σητὴ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Θεῷ, ἄκουε τῆς Γραφῆς λεγούσης· Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Καὶ πάλιν ἄλλαχοῦ· Μισητὴ ὑπερηφάνια ἐναντίον Κυρίου καὶ ἀνθρώπων.

Καὶ, Ἴνα τί ὑπερηφανεύεται γῆ καὶ σποδός; Καὶ πολλαχοῦ εὐρὴ σεις τὴν ὑπερηφανίαν βδελυκτὴν καὶ πάνυ μεμισσημένην. Οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθά φησιν, Ὑπερηφάνω ὀφθαλμῷ 55.635 καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον· ὡς πάνυ βλαβερωτάτης καὶ ἐπιζημίου τῆς ὑπερηφανίας οὔσης, οὐ μόνον αὐτῷ τῷ ταύτην ἀνελιηφότι, ἀλλὰ καὶ τῷ πρὸς ὀλίγον αὐτὴν ὑποκρινομένῳ. Ἐπισυνῆψε δὲ καὶ τὸν ἄπληστον τῇ καρδίᾳ τῷ ὑπερηφάνῳ, ὡς μιᾶς οὔσης τῆς τῶν ἀμφοτέρων προαιρέσεως, τοῦ τε κατὰ τοῦ πλησίον ἐπαιρομένου καὶ τοῦ ὁμοίως κατὰ τοῦ πλησίον ἀπλη στευομένου.

ε'. Καλὸν οὖν, ἀγαπητοί, ἀποθέσθαι ἡμᾶς τὴν ὑπερηφάνιαν, ἀναλαβεῖν δὲ τὴν ταπεινοφροσύνην, ἵνα μὴ ἀκούσω μεν, Ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, ἀλλ' ἀκούσω μεν, Ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται· ἀρκεσθῆναι δὲ καὶ τῇ συμμέτρῳ αὐταρκειᾷ, καὶ μὴ τῇ ἀπληστίᾳ τῆς καρδίας ἐκκλῖναι τῆς δικαιοσύνης, ἵνα μὴ ἀκούσωμεν· Διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀνεκαλύφθη τὰ ὀπίσθιά σου, τοῦ παραδειγματισθῆναι τὰς πτέρνας σου. Ἀποφύγωμεν οὖν καὶ τὴν δίκαιαν τῶν ὑπερηφάνων καὶ τῶν ἀπλήστων τῇ καρδίᾳ, ἵνα μὴ τῇ συνηθείᾳ τῆς πρὸς αὐτοὺς κοινωνίας μιμηταὶ τῆς κακίας αὐτῶν γενώμεθα. Ἀσκῶμεν οὖν τὸ πράττειν καὶ λέγειν· Ὑπερηφάνω ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον. Καὶ ταῦτα ὡς ἐκ προσώπου τοῦ δικαίου λέγεται· πάλιν δὲ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὴν ἀπόκρισιν ποιούμενόν φησιν· Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ. Ἀληθῶς γὰρ οἱ ὀφθαλμοί τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς πιστοὺς εἰσι, προσέχοντες αὐτοῖς, ἵνα μὴ ἔξω γένωνται τῆς ἀληθείας. Εἰ δὲ βούλει μαθεῖν ὡς ἀληθές ἐστὶ τὸ εἰρημένον, κατανόησον τοὺς μακαρίους ἀποστόλους, καὶ βλέπε τούτους πιστοὺς ὄντας τῆς γῆς, τὸ καὶ διὰ τῆς αὐτῶν πίστεως ὄλην τὴν οἰκουμένην πεπληρῶσθαι τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας. Εἰς πᾶσαν γὰρ τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Καὶ γὰρ πᾶσα ἡ οἰκουμένη τῆς αὐτῶν πίστεως μεταλαβοῦσα πεπλήρωται, ἀκένωτον ἔχουσα τὸν πλοῦτον τῆς εὐσεβείας. Οὗτοι οὖν οἱ πιστοὶ συγκαθίζονται τῷ Δεσπότη, ἀκούοντες· Ὑμεῖς δὲ οἱ δώδεκα καθίσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνοις κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ

Ἰσραήλ. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ.

Ὡ τοῦ θαύματος! Οἱ πῆλινοι καθέζονται, καὶ οἱ ἀσώματοι παραστήκουσιν. Ἄλλ' οὐ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἐξουθενῶ· μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ κηρύττω, δι' ἣν ἐτίμησε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Εἰ δὲ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καθίσονται κριταὶ γενόμενοι τῶν ἀπίστων, ἐπάναγκες καὶ τοὺς τῶν ἀποστόλων τὴν πίστιν ἐσχηκότας καὶ ὁμοίως αὐτοῖς πεπιστευκότας, καὶ αὐτοὺς συγκαθεσθῆναι τοῖς ἀποστόλοις, κριτὰς ἐσομένους τῶν μὴ παραδεξαμένων τὴν πίστιν, μηδὲ ὁμολογησάντων τὸν σωτήριον λόγον. Τάχα γὰρ, ἵνα οὕτως εἶπω, ἔσονται δώδεκα ἔθνη πιστὰ, 55.636 τὰ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων κατηχηθέντα, ἅτινα κρινεῖ σὺν τοῖς ἀποστόλοις τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραήλ, τὰς μηδὲ τῷ ἀποστολικῷ πεισθείσας κηρύγματι, μηδὲ τῷ Δεσποτικῷ πεπιστευκυίας θελήματι, ὥστε καὶ αὐτὰς τῇ πίστει συναχθείσας ἀκοῦσαι· Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ. Ἐπειτα ἴδωμεν τὰ ἐξῆς. Τί φησι; Πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμω, οὗτός μοι ἐλειτούργει. Οὐ κατώκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν· ὁ λαλῶν ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου. Πρὸς τὴν καύχησιν τοῦ δικαίου καὶ ὁ Θεὸς ὁμοίως ἀντ-ἀποκρίνεται, καὶ παρατίθησιν, ὡς τοιοῦτους εἶναι δεῖ τοὺς τῇ πίστει διεληλυθότας. Φησὶ, Πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμω, οὗτός μοι ἐλειτούργει.

Τοιοῦτους γὰρ ἐγὼ ἐκλέγομαι λειτουργοὺς, τοὺς πορευομένους ἐν ὁδῷ ἀμώμω, καὶ μήτε δεξιὰ ἐκκλίνοντας, μήτε ἀριστερὰ, μήτε διασφαλλομένους τὰ περὶ τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας. Μακάριοι γὰρ οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου. Πρὸς οὖν τὴν εἰρημένην φωνὴν ὑπὸ τοῦ προφήτου, τὴν, Ψαλῷ, καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμω, ἐνταῦθα λέγει· Πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμω, οὗτός μοι ἐλειτούργει. Καὶ ἄλιν, ὡς φησι, Διεπορευόμενη ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου· καὶ, Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδία, τούτῳ οὐ συνήσθιον· ἀνταποκρίνεται λέγων· Οὐ κατώκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν, ἀλλὰ καὶ, Λαλῶν, φησὶν, ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ὡς γὰρ ἐκεῖ φησι, Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον· οὕτως ἐνταῦθα, Λαλῶν ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου. Εἶτα ὄρα τί φησιν· Εἰς τὰς πρῶϊας ἀπέκτεινον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ πόλεως Κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.

Ἐνταῦθα λοιπὸν αἰνίττεται τὰ περὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἐπειδὴ γὰρ νύξ ἐστὶν ὁ παρὼν αἰὼν, ἡμέρα δὲ ὁ μέλλον, ὡς φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος, Ἡ νύξ προέκοψεν; ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικε· πρῶϊαν ὀνομάζει τὴν ἀνατολὴν τοῦ αἰδίου φωτός, οὐ μέλλουσιν οἱ δίκαιοι ἀπολαύειν. Εἰς ταύτην οὖν τὴν πρῶϊαν ἀποκτενεῖ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἀποστέλλων αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Οὗτος γὰρ καὶ ὁ τῶν ἁμαρτωλῶν θάνατος, ὡς φησι καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ· Φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον ἀποκτεῖναι καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἐν γενένη. Εἰς τὰς πρῶϊας οὖν ἀπέκτεινον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ πόλεως Κυρίου πάντας, τουτέστι, τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.

Εἰς ἐκείνην γὰρ μόνον οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται, ἀπολαύοντες τῆς αἰωνίου βασιλείας, ἧς γένοιτο καὶ ἡμᾶς καὶ ὑμᾶς πάντας ἀπολαῦσαι εὐαρεστήσαντας αὐτῷ, ὁσίως πολιτευσάμενους ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.